

Новий підхід до фінансування медичної науки

Відтепер в Україні буде цільове фінансування медичної науки на інноваційні наукові проекти, а не фінансування ставок, як це було раніше. Вже з вересня цього року фінансування відбуватиметься за новим принципом, що забезпечить ефективне використання коштів платників податків. Розповідаємо про нові справедливі правила фінансування, які заклади отримують більше коштів, хто і як здійснює перегляд досліджень, як на дослідження впливатиме імпакт-фактор і які переваги змін.

Як змінилося фінансування закладів, що займаються медичною наукою?

Заклади вищої освіти, заклади післядипломної освіти та наукові установи, що належать до сфери управління МОЗ України, надали в Міністерство звіти про наукову діяльність. За цими звітами відповідна Комісія оцінила результати їхньої діяльності. Тепер більше фінансування отримують заклади, що займаються науковою діяльністю на сучасному міжнародному рівні, які публікують свої роботи у вагомих наукових виданнях.

Так, наприклад, Національний інститут раку отримає найбільше коштів за результатами нового підходу до фінансування медичної науки. За зміненими правилами – “гроші йдуть за дослідженнями” – з вересня 2019 року заклад отримає 4,26 млн грн. Тоді як раніше, за розподілом згідно зі штатним розкладом Інститут отримував 2,64 млн грн.

Більше коштів отримає і Харківський національний медичний університет – 3,22 млн грн. А відповідно до штатного розкладу заклад отримував 1,46 млн грн.

Водночас Одеський національний медичний університет не подав звіти, відповідно і не отримав фінансування. Крім того, деякі заклади не отримали фінансування з державного бюджету, виконання деяких науково-дослідних робіт буде завершено до вересня 2019 року за такими причинами:

– дослідження не мали актуальності, практичного значення, наукової новизни та таких результативних показників як статті у виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами Web of Science, PubMed та Scopus;

– установи/заклади надавали недостовірну інформацію про публікації у журналах, які входять до міжнародних наукометричних баз, що є академічно недоброчесним. Наприклад, вказані у звіті дослідження не мали ніякого відношення до теми роботи, були опубліковані не в роки виконання роботи.

Докладно про нові правила фінансування

Наукові відкриття в медицині можуть кардинально трансформувати систему надання медичних послуг, допомогти зберегти та продовжити життя пацієнта. Старий принцип фінансування науково-дослідних робіт в Україні не був орієнтований на результат: державні кошти йшли не на наукові розробки, а на фінансування ставок.

Тепер діє алгоритм, за яким перерозподіляється фінансування між закладами вищої освіти, закладами післядипломної освіти та науковими установами, що належать до сфери управління МОЗ України, відповідно до чітких критеріїв:

Група	Результативність та ефективність наукових досліджень	Фінансування
I	Наявність статей за темою науково-дослідні роботи у виданнях з імпакт-фактором більше 1. Також може бути залучене додаткове фінансування, налагоджена співпраця з міжнародними установами, отримані міжнародні патенти.	2x (379,0 тис. грн)
II	Наявність більше 3 статей у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science, PubMed та Scopus. Також може бути налагоджена співпраця з українськими та міжнародними установами, отримані українські патенти.	1,5x (284,3 тис. грн)
III	Наявність 1-2 статей у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science, PubMed та Scopus або за рішенням комісії враховуючи публікації в українських фахових виданнях і актуальність дослідження.	1x (189,5 тис. грн)

Переваги нового принципу фінансування:

ефективне використання коштів платників податків; орієнтація на кінцевий результат, тобто інноваційні відкриття, що визнаються на міжнародному рівні та публікуються у виданнях, що індексуються наукометричними базами Web of Science, PubMed та/або Scopus та мають імпакт-фактор;

інтеграція української медичної науки у світову науку через публікації в наукових виданнях, що високо оцінюються за кордоном;

можливість брати участь у міжнародних конкурсах на гранти.

Хто і як оцінює звіти закладів?

Звіти закладів оцінює Комісія Міністерства охорони здоров'я України з перегляду звітів про стан виконання наукових робіт, науково-технічних (експериментальних) розробок. До Комісії МОЗ України входять члени Наукової ради Національного фонду досліджень України та Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій. Щоби забезпечити прозорість та об'єктивність, а також виключити корупційну складову, кожен звіт надається Комісії без вказання назви установи та виконавців.

Інформацію, подану закладами вищої освіти, закладами післядипломної освіти та науково-дослідницькими установами, щодо наявності публікацій у виданнях, що мають імпакт-фактор більше 1, перевіряла Національна наукова медична бібліотека України на прохання МОЗ України, в якій є доступ до наукометричної бази даних Web of Science.

Чому необхідний імпакт-фактор

Імпакт-фактор – показник співвідношення цитування міжнародних наукових журналів, їхньої значимості. Залежно від кількості публікацій в наукових виданнях з різним імпакт-фактором можна оцінити актуальність дослідження та його доброзачесність.

Не існує національної медичної науки. Медична наука не може розвиватися в ізоляції. Існує універсальна наука. Тому імпакт-фактор дозволяє справедливо порівняти результативність наукових робіт українських інституцій медичної науки та стимулювати найсильніших.

Результати змін

Тепер гроші ходять за ефективними дослідженнями – це чесна конкуренція між науковими командами за наявні в державі кошти.

За новою прозорою системою науковці будуть орієнтуватися на публікацію своїх досліджень у журналах, які мають високий імпакт-фактор. Що більше кращих дослідників (які мають високий індекс Гірша, статті у журналах з високим імпакт-фактором) візьмуть на роботу керівники установ/закладів, то більше отримає фінансування установа/заклад.

Важливо нагадати, що зараз всі державні наукові установи/заклади мають можливість подати заявку на безкоштовне підключення до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science та Scopus.

Також установи/заклади можуть подавати заявки на грантове фінансування до міжнародних організацій. Міністерство охорони здоров'я вже організувало кілька семінарів в рамках проекту «Міжнародні проекти, конкурси та гранти в Україні». Ці безоплатні семінари дозволять науковцям і освітянам зрозуміти особливості подачі заявок на гранти та міжнародні проекти, навчитись встановлювати ефективні контакти з міжнародними партнерами.

Створено центр розвитку медсестринства

Уперше в Україні з'явилась інституція, що дбатиме про розвиток медсестринства

Трансформувати і розвивати напрямок медсестринства буде Державна установа «Центр розвитку медсестринства МОЗ України».

Центр розвитку медсестринства, який створили влітку 2019 року, цілеспрямовано займатиметься побудовою нової моделі медсестринства.

“Ми в діалозі з медсестрами і медбратами у всій країні і точно знаємо, якою є нинішня реальність і що треба змінювати. Наша мета – збудувати нову модель розвитку медсестринства, за якої зростуть не лише зарплати медсестер і медбрата, а й їхня роль. Вони матимуть більше повноважень і, відповідно – більше відповідальності і можливостей. На цьому етапі зосереджуємось на освіті, стандартах і професійному розвитку”, – сказала Катерина Балабанова, директорка Центру розвитку медсестринства МОЗ України.

Які зміни очікують на медсестер і медбрата:

* Збільшення практичної підготовки на додипломному етапі освіти. Перший етап змін – значне збільшення обов'язкової практичної підготовки, щоби фахівці після навчання почувалися впевнено і могли виконувати необхідні функції.

* Вища освіта та наукові ступені за спеціальністю «Медсестринство». Лише в Україні і деяких пострадянських країнах медсестри не мають вищої освіти.

* Безперервний професійний розвиток, коли фахівці підвищують свою кваліфікацію не від атестації до атестації і часто лише формально, а навчаються постійно. Цьогоріч таку систему вже ввели для лікарів.

* Посилення ролі медичної сестри і медичного брата через розширення повноважень. У більшості країн світу до обов'язків

медсестер і медбрата входить значний обсяг роботи, яку в наших медзакладах виконують виключно лікарі.

* Професійний стандарт. Чіткі правила, за якими працюватимуть медсестри і медбрата, розроблятимуться спільно з Міністерством соціальної політики України.

* Сертифікація. Медсестри і медбрата матимуть можливість отримати сертифікат, розширити свої повноваження і, відповідно, претендувати на підвищення зарплат.

Робота за цими напрямами лише розпочинається. Паралельно відбуваються консультації з регіонами. Наразі Центр розвитку медсестринства вже провів 50 нарад в 15 регіонах України. Налагоджена співпраця з головними, старшими, сімейними медичними сестрами та братами, представниками обласних департаментів охорони здоров'я, коледжів, академій та інститутів, що ведуть підготовку за спеціальністю «Медсестринство», а також з усіма 25-ма регіональними професійними сестринськими асоціаціями.

У червні провели всеукраїнський форум «Розвиток медсестринства в контексті змін системи охорони здоров'я» і конкурс проектів «Майбутнє медсестринства в Україні». Спільно з іншими освітніми установами, громадськими організаціями, фондом «Відродження», BOO3 та USAID відбулися та плануються різноманітні заходи: семінари, тренінги, форуми, конференції, фахові конкурси.